

Foreldrerådet i Blomli barnehage og familiehjem
9300 FINNSNES

330.00

Til
Barne-og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO
(I tillegg sendt per e-post til annecathrine.dietz@bfd.dep.no)

200404169
- 368

VEDRØRENDE UTKAST TIL NY BARNEHAGELOV

Blomli barnehage og familiehjem er en kommunal barnehage i Lenvik kommune i Midt-Troms. Barnehagen gir et tilbud til 46 barn fordelt på 4 avdelinger. Foreldrerådet i Blomli barnehage og familiehjem har i foreldrerådsmøte den 6. januar 2005 drøftet utkastet til ny barnehagelov. I drøftingene har det vært rettet spesiell oppmerksomhet mot områder hvor departementet oppfordrer til debatt, slik som høringsnotatets alternative forslag som regulerer kompetansekrav til styrer, pedagogisk leder og øvrig personell samt pedagogtettheten i barnehagen. Drøftingene har også sammenheng med de problemstillinger som reises i et nasjonalt foreldreopprop som barnehagens foreldreråd er blitt bedt om å støtte opp om. Foreldrerådet finner ikke å kunne underskrive oppropet, da det er for lite nyansert til å representere foreldrerådets meninger rundt det nye lovforslaget. Foreldrerådet ønsker imidlertid å gi en tilbakemelding til departementet om de konsekvenser vi ser kan komme av lovforslaget, både positive og negative, med utgangspunkt i vår situasjon som foreldre til barn i kommunal barnehage.

Om styrer/daglig leders kompetanse

Departementet har her lagt fram to forslag til lovtekst, hvorav det ene viderefører dagens krav om at barnehagens daglige leder skal ha førskolelærerutdanning mens det andre forslaget nøyer seg med å stille krav om at barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.

Foreldrerådet er i utgangspunktet positiv til at loven kan åpne for at barnehageeier ut fra lokale behov og prioriteringer kan gjøre en helhetlig vurdering av hvilken søker som er best egnet til å ivareta barnehagens ledelse, uavhengig av om vedkommende er førskolelærerutdannet eller ikke. Her må søkerens samlede fagkompetanse, realkompetanse og erfaringer samt den personlige egnetheten vurderes og sammenstilles med barnehagens behov for en forsvarlig faglig ledelse og administrasjon. Foreldrerådet er ikke alvorlig bekymret for at en fjerning av utdanningskravet skal føre til at førskolelærerne forsvinner fra barnehagene, slik enkelte fagorganisasjoner hevder. Førskolelærerutdanninga er spesialtilpasset den læring, aktivitet og omsorg som skal foregå i en barnehage og søkere med førskolelærerbakgrunn vil fremdeles være de som ut fra lovens beskrivelser av barnehagens innhold og formål, vil være best faglig kvalifisert for å jobbe i barnehage.

Selv om foreldrerådet ikke ser nødvendigheten av å øremerke bestemte fagstillinger i barnehagen til førskolelærere, er vi bekymret for at en fjerning av utdanningskravet kan bidra til å utydeliggjøre behovet for en formell faglig bakgrunn hos daglig leder. Kravet om førskolelærerutdanning setter i det minste en standard for det faglige nivået hos ledelsen, med

3- årig relevant høgskoleutdanning. Dersom utdanningskravet skal fjernes, bør departementet derfor se på hvorvidt barnehageeier gjennom eks. forskrifter, retningslinjer el. får tilstrekkelige føringer på hva som kan anses som forsvarlig faglig og pedagogisk ledelse. Ellers frykter vi at barnehageeiers - og her særlig kommunenes - krav til faglige ledelse i barnehagene vil bli utvannet og at administrativ kompetanse blir prioritert, etter hvert som stadig flere administrative oppgaver blir overført til hver enkelt barnehage, jfr. overgangen til såkalt no-nivå modell i langt de fleste kommuner.

Om det øvrige personalets kompetanse og pedagogtetthet

Departementet har her lagt opp til 4 alternativer (2 hovedalternativer, med 2 underalternativer hver) hvor vi finner 3 varianter som går for å henholdsvis opprettholde, endre/forenkle og oppheve normen for pedagogisk bemanning samt en variant hvor bemanningsnormen oppheves og førskolelærerkravet i bemanninga (pedagogisk leder) fjernes.

I utgangspunktet ønsker foreldrerådet en utvikling som åpner for flere typer fagkompetanse i barnehagen, hvor ansatte kan utfylle hverandre og gi barna omsorg og læring i et tverrfaglig fellesskap. På andre områder i samfunnet eks innen helsetjenesten, sosialtjenesten og pleie-og omsorgssektoren, er det mer akseptert og faktisk et lovfestet krav at ulike faggrupper skal og må samarbeide for å gi tjenestemottakere et optimalt tilbud. På samme måte kan man se for seg at framtidige krav til barnehagens innhold (fra kvalitetsbeviste foreldre) vil stille barnehageeiere overfor store utfordringer når det gjelder sammensetningen av barnehagens personale. Den samlede kompetansen i den enkelte barnehagen må ikke ses på som noe statisk, men må tvert imot gjennomgås, tilpasses og oppdateres kontinuerlig, alt etter hvilke behov den enkelte barnegruppe har, lokale forutsetninger, mål osv. Noen eksempler : Barnehager med barn fra mange ulike nasjoner vil kanskje ha behov for kompetanse innen kultur og etnisitet, barnehager med et særlig fokus på fysisk aktivitet og helse vil kanskje ønske å tilsette en kroppslæringslærer eller en fysioterapeut mens andre barnehager vil kunne ha nytte av ansatte med fagutdanning innen estetiske fag, forming og musikk eller ønske seg sosialfaglig kompetanse som barnevernspedagog eller sosionom. Så selv om den småbarnspedagogiske kompetansen til førskolelærere fortsatt vil være det sentrale og vesentligste i barnehagens samlede kompetanse, bør man tilpasse lovverket slik at annen fagkompetanse kan supplere og utfylle. Hvorvidt førskolelærerkompetansen som skal være tilstede, knyttes til en pedagogisk leder eller ikke, anser ikke foreldrerådet som det vesentlige. Det vesentlige blir at førskolelærerkompetansen er til stede i barnehagens bemanning, i det *omfang som er nødvendig for å dekke barnehagens samlede behov/drive tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.*

Da er vi over på pedagogtettheten. Foreldrerådet er mer opptatt av størrelse på barnegruppene enn av pedagogtettheten. Flere pedagoger per barn er ingen automatisk garanti for bedre kvalitet, (det kan imidlertid være en garanti for høyere barnehagepriser...). En tilstrekkelig bemanning totalt sett er imidlertid en forutsetning, herunder den pedagogiske bemanningen som er nødvendig for å imøtekomme lovens og brukernes krav til innhold i barnehagen. Alle alternativer som departementet legger fram inneholder formuleringen "... *bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet*". Med *tilfredsstillende* må man her forstå det som skal til for å oppfylle kravene til formål og innhold i barnehagen. Selv om bemanningsnormen, på 14-18 store barn per pedagog og 7-9 små barn per pedagog, ikke er en norm for gruppestørrelse, mener foreldrerådet at den i langt de fleste tilfeller har sterk innflytelse (sammen med arealbestemmelsene) på barnehagens inndeling av barna i grupper. Dersom normen endres, som det foreslåes i det ene alternativet, til "...*en førskolelærer per 10-14 barn som er tilstede samtidig*", vil dette være positivt mht at antallet

barn per pedagog totalt sett senkes fra max 18 til max 14. Foreldrerådet er imidlertid bekymret for de minste barna, som vi mener har et særlig behov for små grupper, og som mister sin særegne maxgrense på 7-9 barn per førskolelærer. I de alternativer hvor departementet foreslår å oppheve bemanningsnormen, foreslås det samtidig å erstatte denne med ” ...*Barnegruppene skal ha en størrelse som er hensiktsmessig ut fra barnas alder og forutsetninger*”. Så lenge bemanningsnormen i prinsippet ikke er en norm for gruppestørrelse, mener foreldrerådet at dette er en meget viktig formulering å ha med, uavhengig om bemanningsnormen opprettholdes eller ikke. Dette vil kunne sikre at hver enkelt barnegruppe skal ha en særskilt vurdering av om størrelsen/antall barn i gruppa er forsvarlig ift. de behov som den samlede gruppen har på bakgrunn av om de er små eller store, funksjonsfriske eller funksjonshemmet, norske eller fremmedspråklige, spesielle behov osv.

Om arealbestemmelsene

Departementet foreslår å oppheve de veiledende normer for barns lekeareal inne og størrelsen på utearealet i barnehagen. Kommunens ansvar for å gjøre en samlet egnethetsvurdering, inneholder ifølge departementet en vurdering av lokalenes og utearealenes størrelse i forhold til antall barn, alder og oppholdstid.

Foreldrerådet ser at egnethetsvurderingen som kommunen skal gjøre ved godkjenning av barnehagen også nødvendigvis må inneholde en vurdering av typen : hvor mange barn tillater denne barnehagens lokaler og utearealer. Slik sett er forpliktelsen til å tilpasse barnehagens lokaler til barna i prinsippet ivaretatt. Departementet viser til at kommunen har mulighet til å fastsette vilkår til driften ift. antall barn, alder og oppholdstid. Dersom arealbestemmelsene skal fjernes, vil det være viktig at kommunen ved godkjenning ikke bare får mulighet til, men faktisk blir pålagt å fastsette slike vilkår. Og at kommunens vedtak kan påklages til Fylkesmannen.

Oppsummering/total vurdering

Foreldrerådet ser positivt på et forenklet regelverk for barnehagene med større muligheter for lokale tilpasninger. I langt de fleste tilfeller vil man i den enkelte kommune være bedre i stand til å definere hva som er hensiktsmessige og gode løsninger for den enkelte barnehage, og sentralt definerte detaljkraav vil være mer til hinder for utviklingen enn det vil være kvalitetshevende. Et enklere regelverk med mindre byråkrati vil også kunne stimulere til en fortgang i utviklingen mot full barnehagedekning, det blir enklere å etablere og drive barnehager, flere barnhager vil kunne bli godkjent osv. Jo flere barnehager, jo større valgfrihet for foreldrene, noe som igjen vil føre til større konkurranse mellom de enkelte barnehager. Foreldrerådet er av den oppfatning at dette vil kunne stimulere kvalitetsutviklingen i sterkere grad enn et detaljert regelverk, da barnehagene ved en slik situasjon vil måtte tilpasse sitt tilbud mer til kundenes/foreldrenes etterspørsel etter faglig kvalitet, individuell tilrettelegging, tilstrekkelig bemanning, mindre barnegrupper osv.

Problemet, slik vi ser det, er imidlertid at lovendringene kommer for tidlig, dvs. før vi som foreldre har reelle muligheter til å velge bort en barnehage med dårlig kvalitet til fordel for en bedre. I vår kommune er det ennå langt igjen til full barnehagedekning. Brukermedvirkningsaspektet er i en tidlig fase, hvor kvalitetsundersøkelsene som skal hjelpe barnehageeier til å forbedre kvaliteten og hjelpe foreldre med å velge barnehage, ikke ennå er satt i system. Dermed blir vi som foreldre usikre på hvordan lovendringene vil slå ut på dette stadiet.

Den nye loven legger mye viktig ansvar til kommunene. Ansvar for å vurdere egnethet, godkjenne, finansiere, drifte, kontrollere og kvalitetssikre barnehager. I prinsippet blir det her kommunens politikere, administrasjon og barnehageforvaltning som skal definere begreper som *...egnet i forhold til formål og innhold, ...forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse..... tilfredsstillende pedagogisk virksomhet* osv. Samtidig vurderer man å fjerne tidligere anvendte "knagger" som kommunen har brukt for å definere minstestandarder, slik som bemanningsnorm, arealbestemmelsene og kompetansekrav.

Foreldrerådet er bekymret for at dette kan slå begge veier. Vi tenker oss at noen kommuner vil være faglig og økonomisk i stand til å bruke den nye loven til å lage et kvalitetsmessig bedre barnehagetilbud enn før, lokalt tilpasset og brukervennlig. Men vi frykter også at noen kommuner vil bruke den nye lovens romslighet ift. formalkrav, til å senke nivået på fagkompetanse i barnehagene, putte flere barn inn på færre kvadratmeter, i større grupper osv.osv. Til tross for at innholds-og formålsbestemmelsene forsøker å definere hva en barnehage skal være og til tross for Fylkesmannens tilsynsansvar med at kommunen utfører de oppgaver den er pålagt etter loven, mener foreldrerådet derfor at det nye lovforslaget bør vurderes utsatt til man er nærmere målet om full barnehagedekning og brukermedvirkningen er bedre innarbeidet i barnehagesektoren. Diskusjonen som departementet etterlyser omkring kompetansekrav, bør gis en viss modningstid, hvor man samtidig stimulerer til en debatt omkring hvor godt kommunene er forberedt på å overta det fulle og hele ansvaret for kvaliteten i barnehagene. Foreldrerådet tror det er mange foreldre som trenger informasjon om kommunens barnehageforvaltning, deres kompetanse og internkontrollsystemer, før man "tiltror" kommunene å forvalte en ny og forenklet barnehagelov, til beste for barn, foreldre og ansatte. Oppslutningen omkring det pågående foreldreoppropet - som taler i store bokstaver, er ganske krast og unyansert - mener vi synliggjør foreldres manglende tiltro til at økonomisk vanskeligstilte kommuner vil prioritere god faglig kvalitet i barnehagene uten kvalitetssikrende pålegg og detaljstyring gjennom lov eller forskrift. Dette er et signal som vi mener at departementet må ta på alvor.

Foreldrerådet Blomli barnehage og familiehjem

Ved foreldrerepresentantene Linda Lien og Lena Åmo

